Obnovljena izdaja - Leto XIV. - štev. 12 (580) - Trst - 13. julija 1962 30 lir Spediz. in abb. post. - Gruppo I

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

(1)
ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
VIA GEPPA 9
TRIESTE 312

Problem dežele Furlanija-Julijska krajina

Poslanska zbornica nadaljuje razpravo o posebnem statutu

V rimski poslanski zbornici se nadaljuje razprava o posebnem statutu dežele Furlanija-Julijska krajina. Kljub obstrukcionizmu skrajne desnice, ki je najzagrizenejši nasprotnik deželne ureditve, je bilo do trenutka, ko to poročamo, sprejetih nad 30 členov posebnega statuta.

Kot je znano, je poslanska zbornica vzela kot osnovo za razpravo osnutek zakona, ki ga je izdelala posebna parlamentarna komisija.

Iz govora, ki ga je imel tov. Beltrame

Pretekli teden je tov. Beltrame v daljšen govoru obrazložil stališče poslancev KPI zlasti do tretjega člena posebnega statuta, ki se tiče slovenske etnične skupnosti. Besedilo, ki ga je vsilila večina v poslanski zbornici je nezadovoljivo. Pravice slovenske etnične skupnosti v naši deželi so po določilih tretjega člena posebnega statuta manjše od pravic, ki jih imajo Francozi v Dolini Aoste in Nemci v Južni Tirolski. Besedilo omenjenega člena nekako daje razumeti, da se teži za nadaljevanjem asimilacijske politike in da torej Slovencem ne bo zajamčena narodna samobitnost ter nemoten vsestranski narodni in kulturni razvoj. Poslanec Beltrame je vse to jasno in odločno podčrtal ter izjavil, da komunisti ne bodo glasovali za tako besedilo tretjega člena posebnega statuta. To se je tudi zgodilo.

V trenutku, ko je bil naš list že v tisku, smo prejeli besedilo govora, ki ga je imel tov. Beltrame. Iz tega govora povzemamo sledeče:

«Ni mogoče uporabljati dveh meril za narodne manjšine, ki žive v Italiji. Ni mogoče negirati slovenski manjšini tistih pravic, ki jih imata francoska in nemška manjšina, saj gre za italijanske državljane, ki govore drug jezik in imajo pravico do enakih pravic in do enake zaščite kot ostali italijanski državljani.

Komunisti menimo, da je treba dati jezikovnim manjšinam, ki živijo na ozemlju italijanske republike, široka in popolna jamstva, brez kakršnih koli omejitev in drugačnih namenov. Tu ne gre le za pravičnost, marveč za stvar humanosti, demokracije, spoštovanja republiške ustave in tudi za koristi naše države; kajti politika, ki temelji na teh demokratičnih načelih je v obmejnih pokrajinah jamstvo za mir in za miroljubno sožitje. Italijanska demokracija si mora šteti v čast, to da hoče izbrisati spomin in sledove rasističnega preganjanja, ki so ga slovenski prebivavci pretrpeli za časa fašizma ter da z lojalno politiko spoštuje pravice narodnih manjšin. (Aplavzi levice - protesti skrajne desnice).

Mi ne le, da bomo odbili popravke, ki so jih nekateri predložili, in ki so nesprejemljivi, marveč pozivamo poslance drugih demokratičnih strank, naj izpričajo svoj antifašizem s tem, da zavrnejo te popravke». (Aplavzi na levici).

Tov. Beltrame je tudi povedal, da so komunistični poslanci predložili dodatno poglavje o pravicah narodnih manjšin. To poglavje ob obrazložil poslanec Pajetta.

Kot smo že zgoraj omenili je bil tretji člen, ki vsebuje popravke, ki niso v skladu s pričakovanji slovenske manjšine in ne s pravo demokracijo, odobren vseene. Samo komunistični poslanci so glasovali proti.

Kot smo že prejšnji teden poročali, so zlasti fašisti z neskončno dolgimi govori skušali ne le zavlačevati marveč celo preprečiti, da bi bil zakon o ustanovitvi samoupravne dežele Furlanija-Julijska krajina pravočasno sprejet. Seveda so bili njihovi govori demagoški in absurdni ter polni najrazličnejših bedastoč in celo protislovij. Fašist Almirante si je med drugim upal trditi, polemizirajoč z našim poslancem tov. Vidalijem, **da ni res, da bi bili Slovenci v Julijski krajini za časa fašističnega režima žrtev nasilnega raznarodovanja.** Almirante je zašel tako daleč v svojih protislovnih izvajanjih, da je očital poslancu Vidaliju, da skuša podcenjevati to kar je fašistična Italija storila za jezikovne manjšine, ki živijo v njenih mejah. Menimo, da bi bil vsak komentar k tem trditvam odveč.

Borba za deželo in za sprejem takega posebnega statuta, ki bo najboljši za prebivavstvo dežele, se torej nadaljuje.

oooooooooooooooooooooooooo

Naš uvodnik

Za učvrstitev enotnosti

Vodilni organi Neodvisne socialistične zveze v Trstu so sklenili, da predložijo članom zveze vprašanje razpusta organizacije. V primeru, da pride do razpusta organizacije, bo vodstvo povabilo članstvo, naj se vključi v eno izmed dveh delavskih strank, t.j. v KPI ali v PSI. O teh vprašanjih je sedaj v teku diskusija v sekcijah NSZ. Verjetno se bo ta diskusija zaključila še ta mesec, nakar bo prišlo do odločitve.

Po vsej verjetnosti bo končna odločitev taka kot so je predlagali vodilni organi zveze. Če bo prišlo do take odločitve ne bo NSZ predložila svoje kandidatne liste za občinske volitve v Trstu. Prav tako ne bo kandidirala na političnih parlamentarnih in ne na deželnih volitvah — ako bo do teh prišlo.

Večina starejših članov NSZ je mnogo let delovala v vrstah KPI. Skupno z italijanskimi komunisti so se mnogi izmed njih junaško borili proti fašizmu, skupaj so bili v zaporih, konfinacijah in v izgnanstvu. Prepričani smo, da bodo mnogi izmed njih ponovno sprejeli izkaznico KPI.

Drugi so stopili v komunistično gibanje za časa osvobodilne borbe, tako na naši zemlji, kot v drugih pokrajinah Italije ali v Jugoslaviji. Prepričani smo, da tudi za tiste tovariše izbira ne bo težka.

Ostajajo še tisti, ki so vsto-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Dogodek tedna

Kongres za mir in razorožitev v Moskvi

V MOSKVI je v teku svetovni kongres za mir in splošno razorožitev. Prisotnih je več kot 2000 delegatov, opazovavcev in gostov iz več kot. sto držav. Najbolj številne so delegacije iz SZ, ZDA, Velike Britanije, Indije, Brazilije, Japonske, Francije, Italije in Kube. Kongresu prisostvujeta tudi delegaciji iz Jugoslavije in Albanije.

Zasedanju predseduje angleški profesor John Bernal, ki je tudi predsednik svetovnega sveta za mir. Ta je v svojem otvoritvenem govoru med drugim poudaril, da je kompromis med velesilami možen. Obsodil je vpliv vojaških krogov pri razgovorih o razorožitvi. «Vsi, ki se bore za mir morajo izvajati na svoje vlade pritisk, da preprečijo v razgovorih o razorožitvi iskanje prednosti za posamezne dežele». Tako je podčrtal Bernal.

Na kongresu je govoril tudi Hruščov. V svojem govoru je med drugim poudaril, da je nevarnost nove svetovne vojne ter da bi bilo lahko človeštvo z njo zapleteno, če ne bodo storjeni odločni ukrepi. Prvi korak naproti k tem uprepom mora biti splošna in popolna razorožitev. Zato je borba za razorožitev prva dolžnost vseh nacionalnih in mednarodnih organizacij ter gibanj, ki žele ohranitev in utrditev miru. Čeravno je vojna nevarnost zelo velika, vendar pa ta v sedanji epohi ni neizogibna

Hruščov je v nadaljevanju svojega govora dejal: «SZ se je stalno zavzemala za mir in razorožitev. Za to se je zavzemala tudi takrat, ko je bila v vojaškem pogledu šibka. Prav tako pa se zavzema danes, ko je v tem pogledu močna in ko razpolaga z najsodobnejšim orožjem, celo s takim, ki ga nima nihče drug na svetu. Za mir se zavzema zato, kar se drži leninskega načela miroljubnega sožitja, to je načela o odnosih med državami z različnimi družbenimi ureditvami, kar je v skladu z zgodovinskimi nalogami sedanjega časa. Zato SZ pred vsem svetom izjavlja, da ji je politika začetka nove svetovne vojne za zmago komunistične ideologije tuja. Vsaka misel o spremembi meja, zavzetju novih področij ali gospodarski podreditvi drugih dežel je popolnoma tuja SZ».

Na kongresu je govoril tudi jugoslovanski delegati Ivekovič. Ta je med drugim poudaril, da se jugoslovanski narodi in vlada stalno zavzemajo, da bi v mednarodnih odnosih zmagala načela mednarodnega zaupanja in sporazumevanja, da bi se izvedla splošna in popolna razorožitev ter da bi se v miru utrdili pogoji za družbeni napredek in razvoj v svetu. Ivekovič je nadalje poudaril, da je politika hladne vojne povsem nezdružljiva s politiko miroljubnega sožitja.

Moskovskemu kongresu je poslal svojo poslanico tudi ugledni britanski pacifist in filosof Russel. V poslanici je med drugim poudaril, da popolno uničenje jedrskega orožja in vseh sredstev za njegovo izstreljevanje na velike daljave ter splošna in popolna razorožitev lahko odvrnejo nevarnost usodne vojne. Iskanju poti za dosego teh ciljev lahko mnogo pripomorejo neangažirane države zato naj bi prav te države dobile nalogo za izvajanje nadzorstva nad razorožitvijo.

oooooooooooooooooooooooooo oooooooooooooooooooooooooooo oooooooooooooooooooooooooooo

S seje glavnega sveta gibanja za deželne avtonomije

Na sestanku se je govorilo tudi o slovenskih problemih

V dvorani tržaške trgovinske zbornice je bila v nedeljo 8. t. m. seja glavnega sveta vsedržavnega gibanja za deželne avtonomije. Seja je bila precejšnje važnosti predvsem zato, ker je glavni svet gibanja, ki je v zadnjih časih odigral veliko vlogo v mobilizaciji italijanske javnosti okrog vprašanja deželne avtonomije na splošno in v naporih za ustanovitev avtonomne dežele s posebnim statutom Furlanija-Julijska krajina, izbral prav v tem trenutku Trst na nadaljevanje svojih zanimivih razprav. Važno je tudi dejstvo, ki ga je treba vsekakor poudariti, da gibanje sestavljajo predstavniki skoraj vseh regionalističnih sil v Italiji in ni politično enostransko pobarvano, kar bi morda omejilo njegovo vlogo v italijanskem političnem življenju.

Seja, katere so se udeležili tudi številni predstavniki deželnih političnih strank, je potekala v živahnem debatnem duhu, kar je še povečalo njeno zanimivost. Poročilo o «deželi Furlanija-Julijska krajina» je podal v zelo izčrpni obliki poslanec dr. Enzo Santarelli, član KPI in parlamentarne komisije za ustavna vprašanja. V svojem izvajanju je poslanec poudaril karakteristike dežele, ki je tik pred ustanovitvijo, in med drugim dejal, da je končno sprovajanje 116. člena republiške ustanove dejanje demokracije, pravičnosti in nacionalne odgovornosti. Pri debati za ustanovitev dežele je treba upoštevati pozitivno dejstvo, da se je kljub razlikam, ki se opažajo, stvorila široka konvergenca regionalističnih sil, katere so že dokazale, da ne bodo dopustile sabotaže in obstrukcionizma desničarskih in reakcionarnih sil.

Poslanec Santarelli je tudi z močjo poudaril, da je treba upoštevati dejstvo obstoja slovenske narodne manjšine v mejah ustanavljajoče dežele in da bo diskusija o posebnem naslovu, ki naj bi v posebnem statutu konkretno zagotovil enakopravnost Slovencev v deželi, zelo živahna. Rekel je, da bi bila vključitev takšnega posebnega naslova, kot se je zgodilo tudi v deželi Trident-Južna Tirolska in Aostska dolina, «dejanje demokracije in pravičnosti».

Ostali dve poročili sta bili podani od ing. Salmonija. člana republikanske stranke (o gospodarski programaciji v deželnem okviru), in od odv. Lagoria, člana PSI (o načinu in terminih za ustanovitev ostalih normalnih avtonomnih dežel).

Tudi razprava o treh poročilih je bila globoka. Vanjo sta poleg ostalih posegla član tajništva deželnega komiteje KPI Mario Kolenc, ki je govoril o problemih Trsta in slovenske narodne manjšine, ter dr. Jože Dekleva, ki je postavil vprašanje enakopravnosti in pravic Slovencev v deželi.

Ob zaključku je glavni svet gibanja sprejel dve resoluciji, od katerih ena pozdravlja nameravano ustanovitev avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina in v svoji drugi točki govori o potrebi, da se slovenski narodni manjšini zagotovijo pravice, ki ji pripadajo. Besedilo resolucije se glasi:

Resolucija

Vsedržavni svet gibanja iniciative za ustanovitev deželnih avtonomij, zbran na svojem sestanku v Trstu, dne 8. julija 1962, je po poročilih predstavnikov regionalističnih sil Furlanije-Julijske krajine z zadovoljstvom **ugotovil,** da so bili v parlamentu odobreni členi, ki se tičejo ustanovitve dežele in zakonodajne oblasti nove ustanove; **podčrtal,** da posebnost statuta vsebuje široko finančno osnovo v deželi, pravično definicijo o pravicah manjšin na temelju republiške ustave, točno in artikulirano definicijo administrativnih avtonomij Trsta, Gorice, Vidma in Pordenona, točno obveznost za uresničitev organskega in enotnega načrta za gospodarski in socialni razvoj na celotnem področju dežele, ki bo zadostil aspiracijam in zahtevam krajevnega prebivavstva; zato, da bi bil sprejet tak deželni volivni zakon, ki bo zagotovil najzvestejše predstavništvo ljudske volje.

POLITIKA

GENERALNI TAJNIK OZN je pretekli teden izjavil, da se je položaj v Kongu poslabšal ter da bo verjetno od Varnostnega sveta zahteval nova pooblastila ali pa novo resolucijo o Kongu. Razlog za poslabšanje položaja je še vedno katanško vprašanje, s katerim je združeno finančno vprašanje, finance pa so problem družbe Union miniere. Ta družba ni doslej plačala niti ene lire davka osrednji kongoški vladi v Leopoldvillu.

✶

ADENAUER je uradno obiskal Francijo. Z De Gaulom je imel vrsto političnih razgovorov. Francoske oblasti so izkazovale staremu Adenauerju največje časti. Ni manjkalo niti vojaških parad. Kljub opoziciji tako na francoski kot na nemški strani sta oba državnika ravnala kot da hočeta za vselej doseči spravo med francoskim in nemškim narodom. V ta namen so tudi francoske vojaške oblasti priredile več parad na krajih, ki so bili hudo prizadeti tako med prvo kot med drugo svetovno vojno. Tako je n. pr. v Reimsu sodelovalo na veliki vojaški paradi okrog 500 francoskih tankov in 30 reaktivnih letal. Adenauer je dobil najvišja francoska odlikovanja. Toda tako kot na francoski tudi na nemški strani ne verjamejo, da je prišlo do dejanske in dokončne sprave med obema narodoma. Francoske ljudske množice so ne le hladno temveč celo sovražno pokazale svoje razpoloženje do Adenaujevega «poslanstva». In spodnja slika nam zeloepričljivo potrjuje to razpoloženje. «Adenauer, vrni se domov!» in «Zahtevamo razveljavljenje francosko-nemškega vojaškega pakta!», so bila gesla, s katerimi je francosko ljudstvo «pozdravljalo» nemškega kanclerja.

✶

NACIONALNI svet stranke za demokratično akcijo Španije je objavil proglas, v katerem se zavzema za skupno delovanje demokratičnih sil proti Francovemu režimu. Proglas izraža solidarnost z žrtvami represalij, ki so jih je ta režim uvedel proti udeležencem kongresa v Münchenu.

✶

JUGOSLOVANSKA gospodarska delegacija je bila pred kratkim na obisku v Moskvi, kjer je podpisala sporazum o razširitvi blagovne izmenjave v obdobju 1963-65. Ob povratku v domovino se je ustavila tudi v Budimpešti, kjer se je srečala s predstavniki vlade.

Ob razpravi o deželi

Krajevne ustanove naj bodo dejansko avtonomne

Komunistična skupina v poslanski zbornici je predložila popravek k zakonskemu načrtu statuta za deželo. V tem popravku je zahtevala ukinitev prefektur v Trstu, Gorici in Vidmu. S tem je hotela poudariti veljavnost ustavnega načela. Kot je znano republiška ustava ne predvideva prefektur. Toda s tem je hotela naša skupina napraviti še korak naprej. Hotela je, da bi prišlo do odprave organizmov, ki se vsak dan bolj razkrivajo kot proti demokratično in avtoritarno sredstvo v službi večinske stranke. Da je tako potrjuje mnogo primerov prav v goriški pokrajini. Goriška prefektura je že mnogokrat nastopila proti levičarskim županom in občinskim upravam. Zavlačevanje odobritve sklepov občinskih uprav, zavračanje istih, ustrahovavni ukrepi in prijavljanje županov sodnim oblastem vse to zgovorno potrjujejo. Zato postaja položaj nevzdržen in ga je treba odpraviti. Izvoljene uprave morajo dobiti avtonomijo in dostojanstvo, ki jim pripadata. In prav dežela je poklicana, da zajamči ter razvije avtonomijo krajevnih ustanov.

Naj navedemo na tem mestu nekaj primerov, do katerih je prišlo v zadnjem času v goriški pokrajini. Župan v Doberdobu je bil za dva meseca suspendiran. Prijavljen je bil tudi sodišču, ki pa ga je popolnoma oprostilo. Župan in občinski svetovavci večine v Staranzanu so bili prav tako prijavljeni sodišču. Obtoženi so bili, da so žalili dostojanstvo oboroženih sil s tem da so izglasovali resolucijo proti policijskemu nastopu ob priliki delavskih demonstracij v Tržiču. Sodišče v Trstu je župana in svetovavce večine oprostilo ter priznalo pravico do kritiziranja ravnanja policijskih oddelkov. Pred kratkim je bil klican na sodišče župan iz Ronk. Obtožen je bil, da je pozdravil neko antifašistično manifestacijo v imenu mesta. Tudi on je bil popolnoma oproščen od sodišča.

Vsi ti primeri zelo zgovorno kažejo, da so bile prefekturne obtožbe neutemeljene in da so imele za cilj ustrahovanje demokratično izvoljenih občinskih organov. Jasno je tudi, da pomenijo razsodbe sodišč obsodbo prefekturnih in tipično fašističnih ukrepov nekaterih policijskih funkcionarjev. Končno pomeni to tudi obsodbo demokristjanov, ki niso nikoli smatrali za potrebno, da bi protestirali proti krivičnim ukrepom in se zavzeli za spoštovanje demokratičnih svoboščin ter pravic državljanov.

Tudi iz teh razsodb mora priti vzpodbuda demokratičnim silam v borbi za moderno, decentrirano in demokratično državno ureditev, v kateri morajo biti odpravljene diskriminacije in spoštovane pravice ter enakopravnost vseh državljanov.

oooooooooooooooooooooooooooo

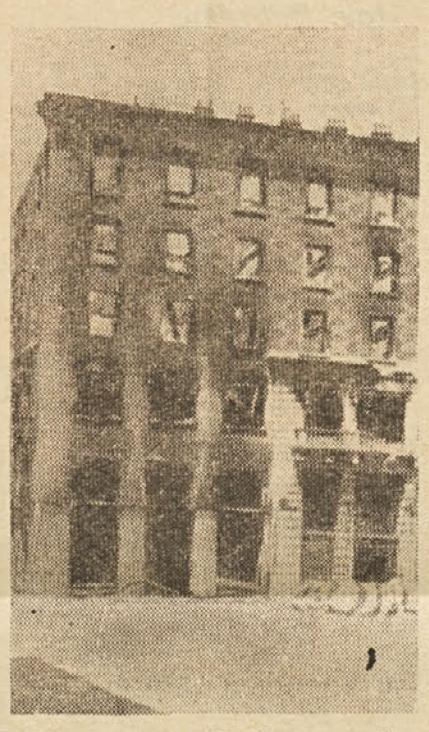

Te dni poteka 42-obletnica požiga slovenskega Narodnega doma v Trstu. Te obletnice se Slovenci naše dežele vselej spominjamo. S požigom Narodnega doma so bile zadane zelo hude in nepopravljive kulturna rane naši narodni skupnosti. Ta obletnica je in mora biti nam vsem resen opomin, kajti nevarnost fašizma še ni povsem izginila.

oooooooooooooooo **Naša polemika** oooooooooooooooooooooooo

«Europeo» in strahovi dežele

Vzeli smo v roke «L'Europeo» od 1. julija t.l., kjer je M. Monicelli objavil članek pod naslovom «Strahovi dežele», v katerem se govori o vprašanjih naših krajev v zvezi z razpravo o ustanovitvi avtonomne dežele Julijska krajina-Furlanija. V glavnem je člankar — po našem mnenju — skušal objektivno presojati probleme, ki tarejo deželo, čeprav mu moramo priznati, da je težko pisati za človeka, ki prihaja od ne vemo kod, in za časopis, ki ni prav gotovo znanstvena revija, pač pa le nek resnejši, a še vedno komercialno-poljudni list brez nobenih prevelikih zahtev. Vsekakor, torej, mu moramo priznati, da je imel določeno korajžo, ko je priznal obstoj slovenske manjšine v deželi, in celo (!!) obstoj Slovencev (30.000 pravi pisec) v Beneški Sloveniji, čeprav skuša zmanjšati število «tujerodcev» na 4% celotnega prebivavstva v deželi, kar mu moramo odpustiti, ker je težko, da bi se lahko otresel sugestij pravovernega «italijanstva» in uradnega mnenja nekaterih nojevskih krogov, ki so specialisti v negiranju najjasnejših dejstev (to se dogaja od leta 1866 za Beneško Slovenijo in od leta 1918 za Goriško in Tržaško).

Prav zaradi te «skoro objektivnosti» smo se nemalo začudili, ko je g. M. Monicelli (če se ne motimo brat režiserja S. Monicellija) «spustil» naslednji stavek: «Ko so (Tržačani, op. ur.) imeli za hrbtom Julijsko krajino, se niso nikoli čutili prebivavci deželnega glavnega mesta, gospodarji dežele, naseljene s podljudmi (s'ciavi), od kod so prihajale v mesto le služkinje in zidarji». Stavek je moč z lahkoto razumeti v tem smislu, da je hotel pisec nekako prenesti mnenje nekaterih tržaških krogov, če pomislimo, da je takoj pred tem poročal o svojem pogovoru s tržaškim županom Franzilom, in ga z zelo zaznavno (prav res, težko zaznavno) ironijo «zafrkniti» in obsoditi. Upamo le, da ni prišel sam pisec do takšnega mnenja, ker bi morali drugače že zopet priti do zaključka, da prav res kdor koli pride od zunaj ne razume prav nič od naše stvarnosti, kot je zavestno nočejo razumeti iz nacionalističnih in rasističnih razlogov nekateri tržaški, goriški in videmski krogi, zaslepljeni od svojega «dvatisočletnega kulturnega poslanstva», ki je zelo malo kulturno in še najmanj poslanstvo, ko hocejo vsakega Slovenca opisati kot barbarskega deželana, ki naj mu bo dovolj, da pride v dotik s «Herrenvolkom» in da dobi drobtinice z njegove požrtije, ne da bi si upal zahtevati kaj več. Ali ni ta mentaliteta zelo podobna tisti, ki je privedla do pokojev OAS v Alžiriji in do genocida našega naroda za časa fašizma?

K. Š.

PISANI SVET

Nemčija:

10 minut zapora zaradi umora človeka

V Zahodni Nemčiji so še vedno v javnih službah številni nacisti. Okoli tisoč nacističnih sodnikov še vedno opravlja svoj poklic, pa čeprav je minilo že šestnajst let od velikega nürnberškega procesa, ki bi bil moral dokončno obračunati z nacisti. Nič čudnega, torej, da se dogajajo prav na sodiščih zelo čune, rekli bi skoraj neverjetne stvari.

Preteklega junija je neko nemško sodišče popolnoma oprostilo dva nacistična zdravnika, ki sta leta 1942 usmrtila sedemnajst sovjetskih političnih komisarjev. Usmrtila sta jih z injekcijami žveplene kisline. Sodnik, ki je bil seveda prav tako nacist kot obtožena zdravnika, je «ugotovil», da dokazi o usmrtitvi «niso utemeljeni in da sta zdravnika delala na zakoniti osnovi, ker je obstajal sum, da so politični komisarji vohunili».

Med nacističnimi sodniki, ki so še vedno v službi je n.pr. tudi neki sodnik, ki leta 1943 obsodil nekega Poljaka na smrt, ker da je le-ta poškodoval nemškega policijskega psa. Ta sodnik-zločinec opravlja svojo službo v Westfaliji.

Neki pravnik je ugotovil, da je povojno zahodnonemško sodstvo v povprečju kaznovalo vsak medvojni umor s zaporno kaznijo desetih minut. Torej: 10 minut zapora zaradi usmrtitve človeka!

V zadnjem času je prišlo do številnih protestov proti nacističnim sodnikom. Protesti so prišli do izraza tudi v bonnskem parlamentu. Zaradi tega je bilo pravosodno ministrstvo prisiljeno sprejeti določene ukrepe za pomirjenje. Parlament je odobril zakon, ki predvideva predčasno upokojitev nacističnih sodnikov. Toda ta zakon je skrajno absurden. Sodniki, ki so se umazali z nacističnimi zločini, bodo prejemali pokojnino.

Brazilija:

Kriza in lakota

BRAZILIJA je v hudi krizi. Politični krizi, ki traja že nekaj tednov, se je pridružila še huda lakota, ki je prizadela milijone ljudi v mestih in na nekaterih področjih te velike države. Prejšnji teden je sestradana množica navalila na zaloge živil v krajih Caxias in v Sao Joao. Pri tem je prišlo do policijskih nastopov, pri katerih je bilo okrog 50 ljudi ubitih in mnogo več ranjenih. Do streljanja policije je prišlo tudi v nekem predmestju Ria de Janeira.

Predsednik republike Goulart je povzal voditelje vseh političnih strank, naj se zavzamejo za naglo rešitev sedanje krize. Poudaril je, da so za normalizacijo življenja nujno potrebne radikalne reforme.

Znano je, da je brazilska politična in ekonomska desnica prisilila že prejšnjega predsednika, da je odstopil, ker je zahteval radikalne reforme. Tudi v zadnjih tednih je ista desnica sprožila svojo ofenzivo, katere posledice so že sedaj zelo resne in nevarne tudi za mir v deželi.

Anglija:

Gnila jajca proti fašistom

ANGLEŠKI FAŠISTI so imeli pretekli teden svoje prvo povojno javno zborovanje. To zborovanje je imelo za geslo: «boj proti Židom». Nad predsedniškim odrom je bil napis: «Osvobodimo Anglijo židovskega nadzorstva». Nastopili so trije govorniki. Vsi trije so v glavnem obravnavali rasistične probleme, se zaganjali proti «boleznim demokracije» in hvalili «moralnost hitlerjevske protižidovske borbe. V svojem rasističnem besu so šli tako daleč, da so zahtevali tudi izgon vseh nebelih delavcev iz Velike Britanije. Seveda to zborovanje ni potekalo povsem mirno. Antifašisti so raztrgali fašistične zastave in znake ter prevrnili kamjon, s katerim so se fašisti hoteli odpeljati s kraja zborovanja. Zborovavce so napadli z gnilimi jajci in gnilimi bananami. Vmes je posegla tudi policija.

Amerika:

Znanstveniki proti atomskim poskusom

186 ZNANSTVENIKOV iz 22 držav je vložilo pri okrožnem sodišču v Washingtonu tožbeni zahtevek za ustavitev jedrskih poskusov v ozračju. Med prvimi podpisniki je Nobelov nagrajenec za kemijo Luis Pauling.

Tožba je naperjena proti obrambnemu ministru ZDA Mac Namari in proti predsedniku ameriške komisije za jedrsko energijo ter proti njunim glavnim sodelavcem.

Ta tožbeni zahtevek, ki je podoben tistemu, ki ga je skupina znanstvenikov vložila že leta 1958, nosi tudi podpis slavnega britanskega filozofa Russella ter ugotavlja, da pretekla, sedanja in bodoča dejanja obtožencev in soobtožencev povzročajo ali bodo povzročila tožiteljem telesno in genetično škodo, t.j. da bodo imela izredno škodljive posledice za sedanji rod ter za bodoče rodove.

Kot je znano je bila tožba iz leta 1958 zavrnjena zaradi «pomanjkanja dokazov».

Francija:

Odmevi alžirske zmage

Jacques Duclos je v uvodniku revije KPF «Démocratie Nouvelle» orisal perspektive, ki se odpirajo pred francoskimi delavci po zaključku alžirske vojne. Med drugim Duclos zatrjuje, da delavci upravičeno upajo, da bo konec alžirske vojne omogočil občutno zmanjšanje vojnih izdatkov, uresničenje zakonitih zahtev javnih nameščencev in izboljšanje življenjskih pogojev vsega ljudstva. Toda jasno je, da do vsega tega ne bo prišlo brez borbe. Samo enotne ljudske akcije bodo prisilile vlado, da bo sprejela novo politično usmeritev..

«Razkroj kolonializma v Alžiriji je odprl nove perspektive borbe tako na gospodarskem in socialnem področju, kot na področju notranje in zunanje politike. Obstajajo objektivni ugodni pogoji za uresničitev delavskih zahtev in borb. Postavlja pa se nujnost akcij za vsilitev splošne ter nadzorovane jedrske razorožitve. Te akcije morajo biti take, da jih bodo ljudske množice razumele. Zato morajo biti povezane z delavskimi zahtevami.

Želja De Gaulla, da bi osredotočil v svojih rokah avtoritarni značaj režima se spopada z demokratičnimi čustvi francoskega ljudstva, ki v luči dogodkov tolmači dogodke kot izraz osebne oblasti in protidemokratičnosti, ki je nevarna za bodočnost Francije». Tako zaključuje svoj članek tov. Duclos.

Francoski list «France Observateur» pa piše med drugim:

«Zmaga alžirskega ljudstva je v veliki meri odvisna od Alžircev samih. Nikakor ni bila ta zmaga matematično gotova. Nedvomno je splošno gibanje zgodovine šlo v tej smeri, toda lahko bi bilo šlo tudi drugače in počasneje. Nedvomno je neodvisnost Afrike spravila v težavo kolonializem v Alžiriji, toda borba alžirskega ljudstva je v veliki meri pospešila prehod drugih afriških narodov k neodvisnosti. Nedvomno je tudi diplomatska in finančna pomoč iz tujine igrala pri tem svojo vlogo in isto velja tudi za pomoč, ki so jo Alžircem nudile francoske levičarske sile, čeprav v omejeni meri, kar je med drugim povečalo tudi naraven odpor francoskega ljudstva do vojne. Toda to je malo spričo volje po svobodi in dostojanstvu vsega naroda».

Šolske prireditve in razstave v deželi

1. Zaključna šolska prireditev osnovne šole v ul. Sv. Frančiška v Trstu. 2. Prireditev osnovne šole v Dolini. 3. Razstava ročnih del v otroškem vrtcu v ul. Randaccio v Gorici. 4. Prireditev osnovne šole v Cerovljah pri Nabrežini. 5. in 7. Razstava ročnih del v osnovni šoli pri Sv. Ivanu v Trstu. 6. Razstava v osnovni šoli v Škednju. 8. Razstava na strokovnem tečaju v Križu in 9. razstava v osnovni šoli v ul. Sv. Frančiška v Trstu.

Ob tržaškem kongresu ZKMI

Zveza komunistične mladine mora biti avantgarda v bojih za socializem

Velike protifašistične demostracije, ki so pred dvema letoma prisilile vlado k odstopu, so sesule v prah vse teorije «sociologov», ki so pripisovale mladini hudo krizo in popolno nezanimanje za vse dogodke v svetu. V tistih julijskih dneh je mladina pokazala kakšno revolucionarno silo skriva v sebi. Šestnajsti vsedržavni kongres komunistične mladine. ki je bil takoj po julijskih dneh, še ni mogel analizirati in preučiti polozaja mladine, ki je izšel iz velikih ljudskih protestov. Danes, ko gledamo na ta kongres, se zavedamo, da je bil časovno preblizu julijskim dogodkom, da bi lahko preučil vse pojave nove stvarnosti. Pomanjkanje te analize ni nikakor moglo privesti do plodne politične aktivnosti, do kvalitetnega in kvantitetnega izboljšanja naše organizacije. Da do tega čimprej pride, je potrebno, da kritično pregledamo sedanji položaj mladih generacij.

Ekonomske in socialne spremembe so globoko vplivale na sedanjo generacijo. Medtem ko je mladina po vsej državi več ali manj v veliki meri vstopila v produktivni ciklus, je pri nas ostala izven velikih produktivnih obratov. Samo trgovina na drobno je tem času zaposlila mladino; pred mladimi delavci, delavkami in pred dijaki, ki so pravkar zapustili šolo in skušajo vstopiti v proizvodnjo, je samo ena perspektiva: izselitev. Kar je delovnih mest, so v veliki večini negotova. «Ekonomski čudež», kot se zdi, je pozabil na Trst. Ni pa pozabila na Trst neokapitalistična propaganda. Isti neokapitalizem, ki je pred dvema letoma plačeval «sociologe», da so kričali čez namišljeno krizo mladine in klicali zakonske odredbe, ki bi še bolj uklepale mladino, skuša sedaj na drug način povzročiti krizo v mladinskih vrstah. Vse delovanje ekonomskih sil na kakršnem koli področju stremi za ustvaritvijo novega mišljenja (ki v resnici je staro), s katerim naj bi prisvajali novi rod. Bistvo te akcije je oboževanje tehnične «modernosti» in kapitalističnega kopičenja. «Modernost», kot jo prikazuje neokapitalizem je smisel sama sebi; njeni najvidnejši znaki pa so televizija, vespa in drugi produkti velikih monopolov. S svojo akcijo skušajo te sile odvrniti mladino od resničnih problemov našega časa: od problema proizvodnih odnosov in razmerja na delovnem mestu pa do problemov nove kulture.

Da uresniči svoje namere, neokapitalizem razpolaga s vsemi sredstvi. Sem spadajo tudi: šola, kino, televizija, časopisi, sindikati v rokah delodajavcev, prav vse je obrnjeno k temu cilju.

Monopolisti si ne želijo samo kontrole nad proizvodnjo, temveč hočejo nadvladati vsemu javnemu življenju. Ideologija, ki jo vsiljujejo monopoli je zelo preprosta: zadovoljstvo nad «modernostjo» in podrejenost potrebam profita. Pronicanje te ideologije je mnogovrstno in težko zaznavno, zaradi najrazličnejših sredstev, ki jih ima neokapitalizem, in je med mladino zelo nevarno, posebno za tiste, ki še nimajo razredne zavesti in jasnih ciljev.

Tej praznoti idealov pa se pridružuje še izkoriščanje mladine na delovnih mestih. Posebno zaradi grobega izkoriščanja s strani delodajavcev se zbudi v mladini upornost, ki pa še ni razredna zavest.

Upor dobiva najrazličnejše izraze, posebno ker je največkrat individualnega značaja. Naša naloga je, sprementi tendeco individualističnega upora v razredno zavest in stremljenje k socializmu.

Pot do socializma je nemogoča brez mladine, brez revolucionarne sile, ki mladini ne manjka. To silo je pokazala tudi v velikih manifestacijah julija '60 in jo kaže ob vsaki priliki: ob stavkah, ob manifestacijah za mir, ipd.

Mi moramo spontano upornost spremeniti v revoluciornarno zavest in pokazati mladini jasen cilj zmage nad kapitalizmom, postopne zmage, ki se izbojuje košček za koščkom do socializma.

Mladina ima rada konkretne in lahko dosegljive cilje, a s tem ni izključeno, da mladina ne more imeti socializma kot glavni cilj.

Naloga ZKMI, naloga organizirane napredne mladine je: biti vedno na čelu mladinskim akcijam, ki na ta ali oni način prispevajo v družbenemu napredku. Samo tako bo naša organizacija iztrgala mlado generacijo iz rok neokapitalističnega uspavanja in bo v resnici avantgardna organizacije v boju za socializem.

FABIO GIORGI - JURJEVIČ

oooooooooooooooooooooooooooo

Sestanek gradbenih delavcev v Doberdobu

V petek 6. t.m. je bilo v društvenih prostorih v Doberdobu zborovanje gradbeniških delavcev. Številnim udeležencem je sindikalist Edi Sfiligoj iz Gorice obrazložil probleme in zahteve delavcev te kategorije. Ta je med drugim poudaril sledeče:

«Delavska zbornica bo vedno, kot je že do sedaj, podpirala zahteve grabenih delavcev in bo vložila ves trud in napor v borbo za dosego proizvodne nagrade, nove delovne pogodbe, za priznanje pravice do tridnevne plače v primeru obolelosti ali poškodbe pri delu ter za priznanje kvalifikacije delavcem, ki opravljajo težaška dela. Uresničitev teh zahtev bo gradbenim delavcem vsaj nakoliko dvignila življenjsko raven v skladu z razvojem časa in tehničnega napredka».

Med drugim je govornik poudaril, da te točke, ki jih bo treba rešiti v najkrajšem času, predstavljajo le prvo stopnjo tistih pravic, ki bi zagotovile tej kategoriji gotov zaslužek skozi vse leto, s plačanimi prazniki in letnim dopustom itd. Nato pa je nadaljeval:

«Da bo borba zelo težka, je razvidno že iz dejstva, da se delodajavci upirajo tem zahtevam.

Zato je treba, da se vsi delavci vključijo v aktivno borbo, ker je napačno misliti, da se vse to da rešiti le z borbo nekaterih oseb. Le če bomo skupno nastopili, smo gotovi, da nam uspeh ne bo izostal, kar so nam zadnje čase pokazali delavci opekarn, ki so s stavko dosegli to, kar nima dosedaj še nobena druga delavska kategorija v državi».

Po končanem govoru se je začela diskusija, v kateri so delavci prikazali napravilnosti, katere se še zmeraj vršijo, predvsem glede delovnega urnika ter raznih načinov plačevanja. Poudarjeno je bilo, da se delavci ne smejo zanašati na izjave gospodarjev, ampak da je treba stopiti v službo le na doplagi pogodb ter sprejemati plače, katerih vsota je pravilno registrirana do podrobnosti.

Ker se je število članov znatno pomnožilo, bodo tudi pri nas povečali število odbornikov sindikalne organizacije kar bo prav gotovo pripomoglo tudi k izboljšanju vsega našega sindikalnega delovanja.

E.J.

Zadružni praznik v Vermeljanu

Prvi posoški zadružni shod, ki ga je organizirala Zadružna zveza goriške pokrajine preteklo nedeljo v Vermeljanu pri Ronkah, je zelo dobro uspel. To shod je bil podoben tradicionalnemu kmečkemu taboru, ki ga vsako leto organizira Kmetijska zadruga iz Trsta na Opčinah.

Shod v Vermeljanu je bil otvorjen v soboto zvečer, Tedaj je bila na sporedu ljudska veselica. V nedeljo dopoldne je bilo zadružno zborovanje, na katerem je govoril predsednik Zadružne zveze Mulitsch. Zborovavce je pozdravil tudi predstavnik občinske uprave iz Ronk.

Tudi v nedeljo je bila ljudska veselica z rajanjem, katere se je udeležilo veliko število okoliškega prebivavstva.

Na prireditvenem prostoru je bila tudi razstava kmečkih pridelkov in strojev. Med razstavljavci je bila tudi Kmetijska zadruga iz Trsta.

BALET-PETJE-FOLKLORA-KNJIGE-REVJIE-KINO-ODRI-RAZSTAVE-GLASBA-TEATER

Kultura

V OHRIDU bo od 20. julija do 15. avgusta prvi jugoslovanski amaterski glasbeno-folklorni festival. Na festivalu bodo nastopile amaterske skupine iz vseh jugoslovanskih republik. Prireditelji želijo, da bi bil nekak uvod k vsebalkanskemu festivalu.

◆

OPERNI FESTIVAL V PULJU se bo letos začel 14. julija. Spored obsega: Verdijev «Don Carlos», Gotovčev «Ero z onega sveta», Mascagnijevo «Cavallerio rustano» in še dva baleta.

◆

ZVEZA SVOBOD in prosvetnih društev v Kopru bo ta mesec priredila seminar za filmsko vzgojo. Udeležili se ga bodo predavatelji slovenščine z gimnazij in učiteljišč. Prvega julija pa se je začel seminar za režiserje mladinskih dramskih skupin Udeležuje se ga 75 slušateljev iz vse Slovenije.

◆

HEMIGWAYEV DOM blizu Havane na Kubi bodo spremenili v muzej. Uredila ga bo skupina mladih kubanskih pisateljev in likovnih umetnikov, stroške pa bo krila kubanska vlada. V muzeju bodo razstavljena številna Hemingwayeva dela, njegovi portreti, lovski in ribiški pribor pokojnega pisatelja ter številni spominki na njegova potovanja po Evropi, Afriki in Ameriki. Zraven muzeja bodo uredili tudi farmo mačk in psov, ki jih je Hemingway zelo rad imel. Na vrtu doma pa bodo gojili drevje, grmičevje in cvetlice, ki jih je pisatelj prinesel s svojih potovanj.

Naš uvodnik

(S 1. strani)

pili v NSZ po letu 1948. Za njih bo morda izbira težavnejša, ker kritično ozračje, v katerem so začeli svojo politično delovanje, ni najugodnejše za lahko rešitev vprašanja bodoče pripadnosti. Mi želimo, da bi se tudi ti tovariši — ako bi se NSZ razpustila — pridružili ostalim in se vpisali v našo partijo.

Mnoge težave trde in dramatične preteklosti so bile premostene. Vzpostavljena je bila sindikalna enotnost in enotnost v ženski organizaciji. Ustanovljena je bila enotna organizacija bivših internirancev v koncentracijskih taboriščih. V teku so priprave za združitev organizicij bivših partizanov in bivših antifašističnih političnih preganjancev ter kmečkih organizacij. Predvideni so razgovori za združitev kulturnega gibanja slovenske skupnosti. Vse te akcije so bile in so pozitivne, kakor je pozitivno tudi sodelovanje v občinskih upravah.

Naša iskrena želja je, da bi bila demokratična diskusija v vrstah NSZ široka in globoka ter da bi prevladala želja po enotnosti in konsolidaciji demokratičnega antifašističnega gibanja na splošno ter slovenske skupnosti še posebej.

Nove naročnike, zlasti tiste, ki pošiljajo naročnino po pošti, vljudno prosimo, naj nam sporoče točen naslov in tudi hišno številko. To je zlasti važno zaradi rednega prejemanja lista.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA «DELA»

Vpisovanje v srednjo šolo

Ravnateljstvo Državne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je rok za vpisovanje v I. razred do 25. julija. Prošnje srejema tajništvo vsak dan od 9.-12. ure.

Iz goriške pokrajine

Bratski obisk tovarišev iz Nove Gorice

Goste sta sprejela tudi goriški župan in predsednik pokrajinskega sveta

V soboto in v nedeljo je bilo odposlanstvo okrajnega ljudskega odbora in okrajnega odbora Zveze komunistov Slovenije iz Nove Gorice na uradnem obisku v goriški pokrajini.

V odposlanstvu, ki ga je vodil novogoriški okrajni tajnik ZKS tovariš Tine Remškar, so bili predsednik okrajnega ljudskega odbora Milan Vižintin, tajnik občinskega odbora ZKS za Novo Gorico Franc Leskovec, predsednik občinskega ljudskega odbora Nova Gorica Ludvik Gabrijelčič, predsednik ideološke komisije pri okrajnem odboru ZKS dr. Živko Zobec, podpredsednik okrajnega ljudskega odbora Jože Eržen in tajnik okrajne ideološke komisije ZKS Janko Bavčer.

Odposlanstvo so na obmejnem prehodu pri Rdeči hiši sprejeli voditelji goriške federacije KPI. Sledil je obisk na sedežu federacije, kjer so bili tudi prvi razgovori. Z naše strani so bili navzoči tudi tov. Fulvio Bergomas, Marija Selič, Miladin Černe in dr. Naši tovariši so seznanili goste s stališči naše partije do problemov, ki zanimajo zlasti medsebojne odnose med obema partijama. Pri razgovorih so prišli še posebej do izrava problemi, ki se tičejo razvoja gospodarskih odnosov med obema mejnima področjema in ki spadajo med temeljne cilje politike posoških komunistov.

Novogoriške goste sta tovariša Marini in Bergomas, ki sta člana pokrajinskega sveta, pospremila tudi na sedež pokrajinske uprave kjer jih je sprejel predsednik dr. Chientarolli; občinska svetovavca tovariša Batello in Bergomas pa sta jih pospremila na sedež goriške mestne občine, kjer jih je sprejel župan dr. Poterzio. Med razgovori s pokrajinskim predsednikom in z goriškim županom so novogoriški gostje obravnavali vprašanja, ki se tičejo interesov prebivavstva obeh mejnih področij in reševanja raznih problemov

Tovariši iz Nove Gorice so nato odšli v Tržič kjer so se srečali s tovariši, delavci in voditelji tamkajšnje sekcije KPI. V Tržiču so gostje obiskali tudi tovarno hladilnikov Krenter, nato pa so v spremstvu voditeljev posoške federacije odšli v Doberdob, kjer je prišlo do prisrčnega srečanja z vaščani. V društveni dvorani so dobrodošle goste sprejeli župan Andrej Jarc, podžupan Jože Ferfolja, sekretar sekcije KPI Jože Ferfolja in drugi tovariši doberdobske sekcije.

Tov. Lavrenčič Karel je predstavil tujim gostom doberdobske partijce. Med temi so bili najstarejši člani stranke kot tov. Franc Gergolet, Emil Jarc in Alojz Jarc. Delegacija iz Nove Gorice je pozdravila tudi župana Andreja Jarca ter podžupana Jožefa Pahorja. Tajnik občinskega odbora ZK Franc Leskovec se je v imenu ostalih gostov zahvalil za topel sprejem in predstavil člane delegacije. Tov. Tine Remškar je v kratkem nagovoru poudaril važnost obiska, ki zbližuje politične osebnosti iz dveh bližnjih obmejnih področij.

Gostom je bila pripravljena zakuska, nato pa kosilo v Jamljah.

Novogoriško odposlanstvo je po obisku v Doberdobu odšlo v Gradež, domov pa se je vrnilo pozno zvečer.

Tudi ta obisk je pomenil nadaljnji korak naprej v dobrih in vedno tesnejših prijateljskih stikih med partijskimi organizacijami obeh obmejnih področij.

Goriška občina je objavila poročilo o obisku odposlanstva iz Nove Gorice. Poročilo se glasi:

«Odposlanstvo predstavnikov oblasti iz Nove Gorice je bilo v soboto na vljudnostnem obisku pri predsedniku pokrajinske uprave in pri goriškem županu.

Sestanka sta omogočila kratko izmenjavo pogledov na najvažnejša skupna vprašanja. V razgovorih se je pokazala trdna želja obeh odgovornih strani, da bi se čimprej rešila ta vprašnja, ki naj omogočijo na najboljši način razvoj dobrih odnosov v interesu italijansko-jugoslovanskega obmejnega področja».

Razgovori odposlanstva ZKS iz Nove Gorice z voditelji goriške federacije KPI

Obvestilo
Zveze malih posestnikov in Kmečke zveze

Zveza malih posestnikov in Kmečka zveza sporočata, da bodo njuni uradi v ul. Geppa 9 v poletnih mesecih odprti vsak dan od 8. do 14. ure neprekinjeno, ob četrtih pa bodo poslovali od 8. do 13. in od 15. do 19. ure.

Pisma uredništvu

Ceste v zgoniški občini

Čeravno, kot je znano, imamo skoraj vse ceste v zgoniški občini asfaltirane, nimajo te ceste nič lepega lica. Pokrajinska uprava, pod katero spadajo te ceste, se prav nič ne zanima za čistočo na njih. Vsa najrazličnepša nesnaga, ki je na cestah, ne dela nobene reklame za razvoj turizma. Zato se občani obračajo na pokrajinsko upravo z zahtevo, naj poskrbi, da bi vsaj ob sobotah osnažili ceste po vaseh ter od časa do časo očistili tudi vodne kanale.

OBČAN

Prispevek za „Delo“

Tovarišica Kristina Bizjak iz sekcije «Vostok» daruje 500 lir za «Delo».

Najlepša hvala!

Pretekli tenden je bilo kot gost Nove delavske zbornice - CGIL na obisku v Trstu odposlanstvo sindikalnega sveta Slovenije. V odposlanstvu so bili podpredsednik glavnega sveta Sindikatov Slovenije Borštnar, tajnik Tribušon in član sveta Tavčar. Med razgovori, ki jih je odposlanstvo imelo s tržaškimi voditelji CGIL sta se obe sindikalni organizaciji ponovno obvezali, da bosta delovali za okrepitev mednarodne solidarnosti delavcev, za utrditev dobrih sosedskih odnosov v interesu miru, sodelovanja in enakopravnosti narodov.

Iz Doberdoba

Praznik komunističnega tiska

V nedeljo 8 julija je bil na Poljanah pri Doberdobu praznik komunističnega tiska. Kot prejšnjo nedeljo je bilo tekmovanje v briškoli, ki je privabilo dosti ljubiteljev igre iz okoliških naselij. Vrhovci so odnesli glavni dobitek, dočim so se morali Martinci in Doberdobci zadovoljiti z manjšimi dobitki. Kioski so bili odprti že pred poldne, toda do pozno v noč je bilo okrog njih vse živo.

Ob 19. uri je tov. Kapelj, urednik lista «DELO» imel pozdravni govor. Predvsem se je zahvalil za lepo udeležbo na prazniku komunističnega tiska, nato je podal kratek opis o nastanku lista «Delo» ki ima korenine že v dobi pred fašizmom. Orisal je borbo, ki so jo vodili takratni organizatorji in sodelavci časopisa. Bili so večkrat preganjani, morali so delati v ilegali. Prav tako je orisal like tedanjih komunističnih voditeljev, od Regenta, ki je še živ pa do Tomažiča, ki so ga ubili fašisti v najlepši dobi življenja leta 1941 in Srebrniča, ki je umrl med vojno.

Govoril je tudi o škodljivosti atomskih poizkusov za človeštvo in o borbi naprednih strank, da se izkorenini po celem svetu fašizem.

Po končanem govoru je sledila plesna zabava. Plesišče je bilo polno razigranih parov, ki so se veselo vrteli ob spremljavi orkestra. Z radovednostjo so vsi čakali na izvolitev «Zvezde» Unità in DELA. Izbrano je bilo za najlepše dekle, Doberdobka Alma Ferfolja.

Po končani prireditvi se je ljudstvo razšlo v veselem razpoloženju in z željo, da se še organizirajo na Poljanah tako prijetni zabavni večeri.

L. J.

DELO
glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Izhaja vsak petek
Urejuje uredniški odbor
Politični direktor: Marija Bernetič - Odgovorni urednik: Anton Mirko Kapelj - Uredništvo in uprava: Trst, ul. Capitolina 3, telef. 44-046/44-047.
Tiska: Tipografia Riva - Trst ul. Torrebianca 12.
Celoletna naročnina 1300 lir, polletna 700 lir. Poštni tekoči čekovni račun št. 11/7000.
Cena oglasov po dogovoru

Kongres ZKMI v Trstu

V soboto 14. in v nedeljo 15. julija bo v dvorani Ljudskega doma v ul. Madonnina 19 — v Trstu — II. kongres Avtonomne tržaške federacije ZKMI.

Na kongres so vabljena vsa tržaška mladinska gibanja in zastopstvo Ljudske mladine iz Kopra.

Program kongresa:

Sobota 14.: otvoritev kongresa, izvolitev predsedstva in delovnih komisij; poročilo o temi: «Za boljšo bodočnost tržaške mladine, za mir in socializem». Poročilo bo podal tov. Sergio Perini sekretar ZKMI iz Trsta.

Zasedanje kongresa se bo nadaljevalo v nedeljo.

Kongresu bo prisostvoval tovariš Roberto Romani, član vsedržavnega tajništva ZKMI.

V nedeljo ob 18. uri se bo začela ljudska veselica v počastitev kongresa ZKMI. Veselica bo v vrtu Ljudskega doma v ul. Madonnina 19.

Iz Trsta

Avtobusne tarife zopet povišane

Na seji tržaškega občinskega sveta, ki je bila v ponedeljek, so razpravljali tudi o povišanju avtobusnih tarif na nekaterih progah, ki povezujejo mesto z okolico. Med temi so tudi proge Trst-Konkonel, Trst-Grljan in Trst-Bane.

Naša skupina v občinskem svetu je nasprotovala povišanju tarif, saj so že dosedanje bile previsoke zlasti za delovne ljudi, ki se vsak dan vozijo v mesto. Zato je glasovala proti. Kljub temu pa je bil sklep o odobritvi povišanih tarifah sprejet. Za ta sklep so glasovali demokristjani, republikanci, socialdemokrati. Poleg komunistov so glasovali proti povišanju tudi socialisti, dočim sta se svetovavca Tolloy in Simšič vzdržala glasovanja.

Podoben povišek kot na omenjenih progah je hotelo uvesti tudi podjetje, ki vzdržuje progo Trst-Rumena hiša v Barkovljah in Trst-Greta-sanatorij pri Opčinah. Toda do razprave o teh progah ni prišlo, ker je med tem sekcija naše partije na Greti izvedla široko akcijo, ki je prisilila občinsko upravo, da je zahtevo podjetja umaknila z dnevnega reda.

4. 5. 6. AVGUSTA

Dva festivala „DELA“: v DOLINI in v SOVODNJAH